

nul csúszkál a narrátorral felvértezett epikus színház stilizációja és a megértésre, együttérzésre építő hagyományos realizmusa között. Ezért válik döntő és az egész előadás stílusát meghatározó — de megoldhatatlan — kérdéssé: esik-e az eső a színpadon, és ha nem, vajon megáznak-e szereplőink; igazi köveket cipelnek-e a testvérek vagy csak festett papírdobozokkal „cipelkednek”; van-e víz és hal a házi tóban, és ha nincs, mit nem fog Potifár; avagy lát-e hangyákat a földön József, ha azok nincsenek ott, és kevesebb képzelőerővel megáldott fivére miket tapos el dühében, ha nem tapos el semmit...

A drámaírónak nem sikerül elvont és konkrét olyan egységét megteremtene, amire az előadás — többnyire sikerrel — törekszik. Köszönhető ez többek között *Pilinyi Márta* kiváló díszletének és jelmezének. A ruhák konkrét archaizmusa finom iróniával idézi a jelent is, ennek egyik pompás példája a fáradt, beérkezett, házi horgászattal időt mulató Potifár aranyozott siltes sapkája. A színpad közepén tornyosuló, bármilyea színhelyre — börtönre, palotára... — alkalmas piramis konkrétan idézi Egyintomot, miközben

tökéletesen alkalmas József sziszifuszi erőfeszítéseinek, fent és lent stációinak megmutatására (kár a kivitelezés „amatőr” ügyetlenségéért). *Pinczés István* rendezésének fő érdeme az, hogy ez a tér nem válik mondanivalóról árulkodó, feleslegeskedő jelképpé. Szituáció és tér egységben jelenik meg, egymást magyarázza.

A rendező erős színészcsapatot szervezett egybe az előadásra. A Józsefet játszó *Farády István* akkor igazán jó, amikor elesett. Újabb és újabb zuhanásait ártatlanul megélt Józsefje meggyőzőbb, mint a tehetőség bélyegével megáldott, magától értetődő magabiztosságát olykor pipiskedő göggel helyettesítő József. *Falvay Klári* Potifárnéja kiváló. A kielégületlen feleség és a hatalomra áhítozó ember ellentétes vágyai döntésre kényszerítik. A nő József, a férfira vágyik, a hatalom Józsefet eszköznek tekinti. Potifárné nem kockáztat: hideg racioanalizmussal az utóbbi mellett dönt. Az ország papnője lesz, József pedig újra verembe zuhan. Igaz, az általa megálmodott víztároló egyszer meg fog épülni.

Egy magyar drámaíró itt kezdené a darabot.

Bérczes László

tó kívánt lenni a pillanat-hoz. Az előcsarnokban megnyílt a megye képzőművészeinek kiállítása, a társ-művészek a maguk tiszta hangjaival tették ünnepivé a hangulatot. Gali László meghatóttan tolmácsolhatta a társulat köszönetét és köszöntését, érzékeltetve azt az áldozatos mozgalmat, amely a bemutatót megelőzte.

A nyitódarab: Sütő András drámájának vállalása programot jelez, szellemi magatartást, igénybejelentést is megfogalmaz. A nemes, nagy mondanivaló, az igazi irodalom iránti elkötelezést hirdeti, azt közli, hogy e színház az öröme, a játéknak, de mindezekelőtt a gondolatoknak, a mondanivalóknak akar teret nyitni.

Sütő drámáját számtalan estében láthattuk, hallhattuk már, Kaposvártól Kolozsvárig megannyi vonzó fogalmazásban került színre, mindig jó iskolája volt színésznek, rendezőnek és érzelmeinknek. Így volt ez Egerben is, ahol *Gali László* rendezésében újra felszíkírázhatott ez a nagy erejű sorsdráma. Gali László játékszervezőként is a nagy sorsra koncentrált. Kolhaas Mihály megrendítő igazságkereső szenvedélyének a felmutatásával ábrázolta a színpadon azt a folyamatot, amelyben a gyanútlanság sodorja a tiszta szándékú embert a szenvedély tüzeibe. A törvénykeresőt a törvényen kívüliségbe, az eszméihez való tűzön-vízen ragaszkodó lélek zuhan az indulatok erejétől sodortatva a halálba. Gali László a maga koncepciójához a színész személyiségétől is láthatóan sugallatokat kapott, hiszen természetes, hogy *Csendes László* művészi személyiségében, a robusztus emberi jelenség jellegzetességeiben eleve adva volt a robbanó indulatok, a

bajvivó, a sorssal szembe forduló ember lobogó szenvedélye. A rendező és a színész a drámába beleszédülő gyanútlan nagy lelket ábrázolja. Ez az egri Kolhaas Mihály egy pillanatil sem érezheti az arkangyali vonásokat, inkább a kardos angyalt, a sors kihívására az étellel perbe szálló igazságkereső szenvedélyt ábrázolja. Azt a szenvedélyt, amelyben tisztaság, de akár önpusztító erő is munkál. A rendezés és a színészi játék a történelmi időt szólatatja meg, de a tragédia rejtett dallamában, érzelmi erőterében ott sugárzik a mondanivaló máig ható egyetemessége és érvényessége is. Kolhaas feleségét, *Lisbethet*, *Bárdos Margit* alakította bensőségesen, tiszta hangsúlyokkal. Nagelschmidt szerepében *Sziki Károlyt* láttuk. Természetesnek kell tartanunk, hogy színészi személyiségéhez hangszerezte Nagelschmidt mondatait, indulatait, ezért hát inkább a dikció fojtott tüzeinek felmutatására törekszik. Egy szellemi magatartás érzékeltetésére keresi meg a stílusos hatáselemeket. Egy szervező, új színészegyüttesben nem minden szerep találja meg azonnal a legjobb megjelenítőjét. De tanúsíthatom, ha találkoztunk is a kívántnál erőtlenebb pillanattal a produkcióban, ha egy-egy színészi hangsúly még nem tudta a neki kijelölt terepet betölteni, az igyekezettel, a szándékkal, az odaadással minden szereplő pótolni tudta azt, ami hangban, exteriőrben hiányzott belőle. Így is nagyon szép kabinetalakítást kaptunk *Bókai Mária*tól, *Kiss László*tól. *Solymosi Tibortól*, *Tunyogi Pétertől*, *Piros Sándor* diszletei és jelmezei jól működő és hangulatos tereket, a jellemet ábrázoló jelmezeket hoztak elélnke.

Illés Jenő

EGY LÓCSISZÁR VIRÁGVASÁRNAPJA (egri Gárdonyi Géza Színház). Sziki Károly és Csendes László (Fotó: MTI — Illoszky)

EGY LÓCSISZÁR VIRÁGVASÁRNAPJA

Sütő András nagy erejű drámájának felmutatásával nyitotta meg kapuit az egri Gárdonyi Géza Színház. Ünnepre hívtak bennünket az elmúlt héten, a színháznyitás színjátékára invitálta közönségét a művészgárda, hogy nyilvánosság előtt is hivatalosan is megnyitottanak tekinthessük a Gárdonyi Színházat.

Jó ideje figyeljük már ronszenyvvel azt a lankadatlant, kitartóan makacs küzdelmet, amelyet Eger városa folytat a színház létezéséért. Tapasztalhattuk, hogy újjászületni sokkal nehezebb, mint megszületni, hiszen a színház új életének döcönői és buktatói szinte már-már kudarcra fenyegették a küzdőket. De mindig akadnak bizakodók, akik nem hagyják kihunyni a városban működő igényt, akaratot és elszántságot. Ragaszkodtak a már egyszer megszerzett állapothoz, úgy érezték, hogy számukra fontos; a város lelkeségének, szellemiségének alakítója, színesítője a színház, léte, működése, társadalmi su-